

## Poznámky k boji jezdeckva.

### Ú v o d.

V poslední době byly uveřejněny v odborných časopisech různé studie o užití jezdeckva.

Z uveřejněných studií je zřejmo, jak se i u nás jeví snahy odpoutati se od myšlenek a zásad o užití jezdeckva na západním bojišti světové války a jak hledáme a studujeme boje jezdeckva na bojištích jiných, hlavně pak východních.

Z těchto studií je však též vidět, jak obtížné je hledati zásady boje této zbraně, jak různá jsou hlediska a jak těžké jest aplikovati operace na příklad z války rusko-japonské na naši dobu, s tak změněnými bojovými prostředky.

Studium operací jezdeckva je velmi obtížné a odpovědné; není lehké vyvozovati závěry, není-li dostatečného výběru ve válkách posledních dob. Jako nejzazší mezi lze označiti války napoleonské.

S těmito obtížemi shledáváme se i u jiných armád, hlavně těch, které nemají vlastních tradic a zkušeností a musí studovati podle cizích vzorů.

V tomto pojednání chtěl bych uvéstí názory o boji jezdeckva v polské armádě, na kterou bývá neprávem zapomínáno.

Neprávem proto, že polská armáda má jednak nevyčerpatelné možnosti studií z východního bojiště z války světové, jednak proto, že má i velmi svěží zkušenosti z války roku 1920/21.

Jezdeckvo má a bude míti konečně v polské armádě vynikající úlohu.

A přece ani zde nenajdeme Polního řádu pro jezdeckvo s moderními a možná definitivními zásadami. O tomto řádu se teprve pracuje a možno říci, že se stejnými obtížemi jako u nás. Polská armáda má sice poválečný Polní řád pro jezdeckvo, ten však na-

prосто nevyhovuje; na mnohých místech jest jen překladem převálcenného řádu bývalé ruské armády.

Je tedy v polské armádě volnost výkladu jako u nás. Ani válečná škola polská nevydává přednášky o užití jezdeckta, aby nepředbíhala nový Polní řád.

Je však již jisto, že nový polský Polní řád pro jezdeckto bude čerpati ze zkušeností vlastních z roku 1920/21, že využije i zásad velmi dobrého Polního řádu jezdeckta sovětské armády a že velkou pozornost věnuje užití velkých jezdeckých jednotek v poli.

Z těchto důvodů má pro nás polské studium veliký význam, a třeba nebylo dnes ještě formulováno ve služebním předpise, stačí již diskuse v širší vojenské veřejnosti.

\*

V polských poměrech — vezmeme-li v úvahu konfiguraci státu, komunikace, operativní možnosti a rychlost provedení mobilisace celé armády — bude mít jezdeckto a letectvo velkou úlohu hned při zahájení operací a snad i před ním.

Bude to především jezdeckto, které s letectvem podnikne větší operace přes hranice nepřátelského státu. Účelem toho nebude jen průzkum nebo zvědy, ale i rušení nepřátelské koncentrace a zajištění soustředění vlastní armády.

Nepůjde tu tedy o malé jednotky, ale o velké jednotky jezdeckta, jež by byly schopny samostatných větších podniků. Budou to raidy, obdobné těm, na něž se připravuje jezdeckto během operací armády a jež budou vedeny mezerami fronty do nepřátelského týlu. Podobně bude polské jezdeckto pracovati i při pronásledování. I zde bude pracovati v nejhlavnějším směru v masách. S hlediska taktiky jezdeckta nebude tedy v těchto operacích velkého rozdílu, a proto je raid jezdeckta předmětem podrobných studií a v příštím Polním řádu bude mu věnováno mnoho místa.

Studují se hlavně jezdecké operace z východního bojiště 1914/15 se strany ruské i německé, operace anglického jezdeckta v Palestině, užití jezdeckta v Rumunsku i Makedonii a konečně i akce polského jezdeckta v roce 1920/21, jako na př. raid gen. Romera na Koziatyn a p.

Názory o raidech jezdeckta jsou asi tyto: Raid jest akcí jezdeckta do týlu nebo do etapy nepřítele, při nichž jezdeckto ztratí spojení s ostatními jednotkami své armády a bojuje samostatně.

Úkolem raidu je vnést paniku do nepřátelského týlu, ničit nepřátelská zařízení, komunikace a uzly neb i poutati nepřátelské zálohy.

Každý raid musí mít pevně a podrobně stanovený cíl, kterého má dosáhnout, a účel akce musí býti přesně vymezen. Je to tím důležitější, že taková akce jezdeckta nemůže býti předem dlouho připravována, nemá-li býti ztracen čas a příhodná situace. Výjimkou po této stránce jsou raidy v době nepřátelské mobilisace nebo koncentrace.

Každý raid musí býti překvapením; musí býti proveden s velkou důrazností a rychlostí.

Přípravy raidu musí býti provedeny úplně tajně. Oddíly k raidu určené mají býti přesunuty do výchozího prostoru nočními pochody, aby unikly všemu pozorování. Velitelé oddílů mají dostati písemné rozkazy teprve v takovou chvíli před akcí, která jim sice stačí k vydání vlastních rozkazů, ale kdy prozrazení jest

jíž naprosto nemožné. Mnohdy postačí jen rozkazy ústní, a ty by měly být pravidlem. Vždyť raid není akcí regulární, nelze jej obyčejně předvídati ani časově ani prostorově, protože ani nejlepší velitel armády nemůže vždy předvídati, kde bude nutno jezdecktvo zasaditi, a velitel jezdecktva nemůže zase předvídati, jak se situace během akce vyvine. Rozhodnutí velitele raidu nemůže být dalekosáhlé. Bude rovněž časově i prostorově velmi omezeno. Těch rozhodnutí bude vlastně velká řada, a protože všechno probíhá úžasně rychle, nebude ani času ani chuti vydávat písemné rozkazy.

Raid musí být proveden — vyjímajíc opět dobu koncentrace — ve spojení s jinou akcí armády. Třeba však zdůrazniti, že akce jezdecktva musí být vždy koordinována k akci armády, a nikdy naopak. Pro raid musí být vše učiněno, ale raid nesmí být účelem; raid musí pomoci akci hlavní, ale sám musí zůstat pouze akcí pomocnou — vyjímajíc opět raidy mobilisační, které se budou však poměrně řídké vyskytovat — protože výsledky i zdařeného raidu nikdy nejsou úměrné ztrátám, bylo-li cílem operací jen vykonati raid. Akce armády bude mít za cíl jednak utvořiti mezery v nepřátelské sestavě, jednak vázati nepřátelské síly, hlavně zálohy, aby jezdecktvo nebylo jimi vázáno samo. Nesmí zde tedy jíti o akci demonstrační, nýbrž o vážný, dobře a široce připravený útok.

V době ústupu armády vytvoří se mezery v sestavách samy sebou, ale i pak nesmí být raid ponechán sám sobě, nemá-li se změnit v obětování jezdecktva bez valného úspěchu.

V době pronásledování bude tomu obdobně, ačkoli v této fázi boje bývá zřídka užíváno jezdecktva k raidům. Pronásledovati nepřítel s věří velitel armád jezdecktvu obyčejně na široké frontě, a k raidu soustředěné vyšší jednotky jezdecktva obyčejně nedojde. Výjimkou jsou zde jen ústupy zdemoralisovaných armád po porážce katastrofálního rozsahu.

Pro raidy se tedy hodí nejlépe útok nebo ústup vlastní armády, někdy i pronásledování, ale nikdy nesmí být prováděn v době obrany. To platí stejně pro obranu na široké frontě, kdy akce jezdecktva nemůže vycházeti obyčejně z křídla, ale i pro obranu na úzké frontě, kde by křídel armády mohlo být využito; zálohy nepřítel akci jezdecktva vždy brzy zastaví a přinutí jej k nerovnému boji nebo k spěšnému ústupu.

Prostor, v němž má být raid proveden, musí být úzký. Jen tehdy bude mít velitel akce tolik sil pohromadě, aby každou situaci mohl rozhodnouti převahou sil a prostředků. Široké pásmo činnosti zřetluje jednotky, nedává jim průrazu, nutí velitele, aby se jeden ohlížel na druhého, a tím akce pozbývá rychlosti, nehledě k tomu, že se celek dá těžko ovládati. Mnohé akce jezdecktva za světové války skončily neúspěchem jen právě proto, že se jednotky pohybovaly v širokém pásmu.

Účel raidu musí být co nejjednodušší. Je to akce velmi těžká, riskantní a musí být tedy založena co nejjednodušeji, bez všech komplikací.

Velké požadavky kladené na jezdecktvo při raidu byly rovněž příčinou mnoha neúspěchů (gen. Garnier u Vilna, všechny akce v roce 1920 na ruské i polské straně, vyjímajíc Koziatyn, operace na francouzské i německé straně ve válce světové). Při všech těchto operacích bylo toho požadováno od jezdecktva příliš mnoho v různém čase i prostoru.

Aby byl raid účelně jednoduchý, musí býti hloubka pásma činnosti omezena na potřebné minimum a právě tak i počet ničení v tomto pásmu.

Doba raidu jest otázkou rovněž velmi důležitou. V pojednáních ve vojenských listech zahraničních často čteme o tom, zda má býti raid konán ve dne či v noci, za svítání či za soumraku, a která doba je vhodnější. V polských časopisech byly tyto diskuse již zastaveny rázným, ale velmi správným rozhodnutím, že jezdecké je povinné vykonati raid, kdykoliv je toho potřeba. Doba provedení nemůže býti závislá na tom, kdy by velitel jezdectva raid chtěl provést, nýbrž je diktována situací celku, měnící se mnohdy v několika hodinách. A právě těch několika hodin je potřebí k provedení raidu. Jen tam, kde terén nedovoluje jezdectvu přiblížit se na malou vzdálenost k předním prvkům nepřátelským, je možno mysliti na noční akci, pro kterou se většina jezdců v diskusích vyslovuje, a bylo by lépe voliti raději jiné místo k zahájení raidu již z toho důvodu, aby nebyl předčasně prozrazen.

Požadavek, aby jezdectvo bylo schopno provést raid kdykoliv, je velmi důležitý pro výcvik jezdectva již v míru. V novém Polském řádě a v dnešním Polním řádě sovětské armády je tento požadavek co nejvíce zdůrazněn.

K provedení raidu je třeba:

1. znamenitého velitele,
2. podrobného plánu,
3. účelného vybavení,
4. odhodlaného jezdectva.

Velitelem raidu nemůže býti každý. Akce vyžaduje speciálních schopností, hlavně bystrosti, rozhodnosti a odvahy. Ne všichni velitelé mají právě tyto vlastnosti dostatečně zladěny. Ačkoli raid závisí na mnoha okolnostech, závisí úspěch celé akce, a to na místě ne posledním, na těchto schopnostech velitele. Otázky osobního prestiže a hodnosti musí ustoupiti účelu. Velitelem raidu musí tedy býti nejschopnější důstojník, ale nemusí to býti velitel vyšší jezdecké jednotky.

Velitel musí vypracovati podrobný plán akce. Ten musí býti založen na podrobném studiu úkolů a terénu. Musí býti vypracován nejen po dnech, ale co možná i po hodinách. To jen tenkrát, lze-li raid předem předvídati. Při sestavení plánu třeba pamatovati na to, že nepřítel musí býti klamán o pravých úmyslech a cílech raidu. Plán nesmí tedy býti založen přímočaře, nýbrž musí měniti směr co nejčastěji. Jen tak se vyhne zálohám a odvetným opatřením nepřítel. Podkladem takto vypracovaného plánu mohou býti jen zprávy o nepříteli. Tyto zprávy musí dáti veliteli raidu to velitelství, které jich má nejvíce, a to je velitelství armády. Půjde hlavně o umístění nepřátelských záloh, služeb, posunutých skladů a p. a právě tak i bojových prostředků, zejména dělostřelectva. Orientaci o nepřátelské sestavě nesmí přenechati velitel armády veliteli té vyšší jednotky, na jejímž křídle nebo v jejímž prostoru má býti raid konán, protože jen velitelství armády má dostatek zpravodajských prostředků a nejuplněnější zpravodajský plán. Mějme vždy před očima francouzský raid na Marně, který byl veden asi 200 m od velitelství první německé armády, a velitel raidu o tom nevěděl!

Vybavení jednotek jezdectva musí býti účelné, t. j. takové, aby vojsko nebylo ničím zbytečně zatíženo, aby netrpěla jeho pohyblivost.



vost, aby jeho pozornost nebyla odváděna dozadu místo kupředu a aby přece jen mělo vše, čeho je třeba k vyplnění úkolu. Poměr prostředků k úkolu raidu je právě tak důležitý jako poměr sil k tomuto úkolu. Nevzítí ani mnoho ani málo, ani zbytečné prostředky s sebou jest jedním z těch mnoha delikátních problémů akce a mělo by na to býti pamatováno již v míru, aby v poslední chvíli, před vyražením, nebyl ztracen čas starostí o to, co vlastně nutno s sebou vzítí. Nelze-li to v míru doslova provésti, mělo by býti aspoň uvažováno o tom, co je vhodné a potřebné a co nikoliv.

Bojové jednotky raidu budou složeny převážně z jezdeckta. Budou doprovázeny lehkým polním dělostřelectvem a slabými ženíjnými jednotkami na autech. Pěchota — byť na autech — se k raidu nehodí, protože by musila býti buď početná, aby měla význam, a tím se kolona velmi prodlužuje, a slabé jednotky zase nemají pro raid významu. Ani kulometry na autech ve velkém množství nejsou vhodné. Jezdeckto jich sice potřebuje v boji co nejvíce, i když se bude vyhýbatí silnějším nepřátelským jednotkám, ale zásobovati je střelivem je velmi obtížné.

Počet aut s pohonnými látkami, střelivem, trhavinami a zápalnými látkami musí býti — bohužel — omezen. Teoreticky by bylo správné vybavití jednotky raidu dělostřelectvem a samočinnými zbraněmi nepřátelskými a hledati střelivo u nepřítele. Prakticky to bude možné zřídka kdy a jen v omezeném rozsahu.

U potravin to však jinak nepůjde. Převozné kuchyně nepostačí pohybu aut a kuchyně na autech se rovněž neosvědčily pro velké otrěsy. Převozná kuchyně znamená mnoho pro náladu vojína, ale ztráta rychlosti nebo vylité jídlo na dně aut je rovněž závažným faktorem. Proto mnozí tvrdí, že hlad jest jedním z nejmocnějších impulsů akce.

Zdravotnický materiál, ambulance a p. nemají pro raid významu, jezdeckto při této akci jest úplně izolováno, na odsun raněných anebo nemocných (byť i vzduchem) nelze ani pomýšleti; to vše by spíše překáželo, než prospělo; nezbude než raněné a nemocné ponechati nepříteli.

Pojítka působí rovněž velké potíže. Telefonní materiál zbytečně překáží, není času na stavbu linek, tím méně na svinutí drátu; je lépe se ho zříci. Nejlépe bude udržovati vnitřní spojení jezdcí.

Spojení s jednotkami vlastní armády lze uskutečniti letcem anebo radiem. Obě tato pojítka mají rovněž nevýhody a snad více nevýhod než výhod. Jezdeckto ukrývá své pohyby, hledá skryty a letec je nejčastěji hned neuvidí. Hledáním a kroužením pak více prozradí a uškodí, než pomůže. Radio často prozradilo stanoviště jednotky, obzvláště bylo-li ho použito na počátku akce, tedy ve chvíli, kdy nervosita štábů nepřátelských vojsk byla tak velká, že překvapení raidu působilo nejmocněji. Radio se osvědčilo teprve, bylo-li ho použito v poslední chvíli akce, když překvapení minulo, když se nedalo už mnoho prozradit a jezdecktu šlo o návrat a o nejvýhodnější místo k němu.

Z materiálu bude třeba vzítí co nejvíce látek výbušných a zápalných. Množství výbušného materiálu dá se vždy přibližně odhadnouti podle počtu a konstrukce objektů, které mají býti zničeny. Zápalného materiálu nebude možno nikdy vzítí s sebou dostatek. Působí-li raid v nepřátelské etapě jak tornádo, jsou požáry

jeho nezbytným doprovodem a dovršují zmatek v nepřátelském území.

Nesmí býti zapomínáno ani na materiál stavební. Jde hlavně o to, čeho je třeba k opravám mostů. To nutno bráti v úvahu v krajích s bohatými vodními toky. Po této stránce získala polská armáda velké zkušenosti v své poslední válce.

Přehlédneme-li tedy vybavení jednotek k raidu, vidíme, že největší část případně na trhaviny, zápalný materiál a střelivo. To je to nejhlavnější, čeho je třeba k provedení úkolu.

Velmi důležitý je morální a fysický stav jednotek k raidu určených. Nesmějí to býti formace nové, které v boji dosud nebyly, protože velmi lehko ztrácejí důvěru v sebe a podléhají panice. Jen vojsko, které má již za sebou několik bojů a zná bojové vlastnosti nepřítele, je schopno provést tuto operaci úspěšně. Mužstvo ani koně nesmějí býti fysicky unaveni, aby mohli vydržeti velké námahy příštích dní. Jednotlivé oddíly vyšší jezdecké jednotky musí býti secvičeny, přímo sehrány, musí býti prosty vespolečné řevnosti, jež mezi pluky často panuje, tak aby všechny síly fysické i psychické směřovaly jen k splnění úkolu.

To by byly v hlavních rysech zásady raidu jezdeckva. Stačí k nim ještě dodat něco o důsledcích těchto zásad. Prvním důsledkem je taktický požadavek vyplývající z organizace raidu, totiž že tato akce musí končiti buď pronásledováním nepřítele neb ústupem jezdeckva. Nikdy nesmí končiti obranou na místě, protože k tomuto boji nejsou jednotky vybaveny. Každá obrana musí končiti jich zničením. To rovněž napovídá, jak opatrně musí být stanoven jejich úkol a jak musí být omezen do hloubky prostor jejich operace. Další důsledek je časové omezení operace. Fysicky, psychicky a s hlediska materiálu, který mají jednotky raidu k dispozici, není možno požadovati, aby operace trvala déle než tři, nejvýše čtyři dni. Větší námahy nesnesou ani lidé ani koně a na víc nestačí ani zásoby střeliva, ani ostatních látek.

Další užití velkých jezdeckých jednotek lze předvídati a studovati buď na křídlech armád anebo v mezerách mezi nimi, pokud jde o boj jezdeckva s pěchotou neb jezdeckva s jezdeckvem. Nebudou to raidy, při nichž jezdeckvo proniká do nepřátelské etapy, nýbrž budou to boje jezdeckva, nevybočující z bojové čáry ostatních jednotek. Jejich znakem bude pohyb a překvapení, manévry a úder, palba automatických zbraní a ataka.

V boji jezdeckva proti pěchotě mají vždy velkou úlohu průzkumné oddíly jezdeckva. Jsou to jednotky silnější, čtyři a v důležitých směrech i eskadrony, jež mají za úkol neustálými údery hledati mezery mezi postupující pěchotou, hledají její křídla, demoralisují ji a zdržují a usnadňují hlavním silám svých jednotek zaujmouti nejvýhodnější postavení k boji. Proto musí býti tyto průzkumné jednotky dosti silné, aby samy mohly útočiti nebo se brániti a bojem na zdrženou nepřítele zdržovati. Budou tedy bojovati koňmo i pěšky, jak toho vyžaduje terén a situace; pohyb, palba, útok pěší a ataka se budou navzájem střídati.

Akce těchto průzkumných oddílů musí býti řízeny velmi opatrně, aby útok hlavních sil jezdeckva byl pro nepřítele překvapením. Bez překvapení není boje jezdeckva, a kdyby byl nepříteli poskytnut čas k odvetným přípravám, bude boj jezdeckva končiti bojem pěšky, v němž bude jezdeckvo vždy v nevýhodě materiální i početní. Umění

velitelů průzkumných oddílů záleží v tom, aby umožnili hlavním silám jezdeckta zasáhnouti co nejdále obchvatem, aby byla zachycena křídla v takové hloubce, kde nepřítel nemůže již vytvořiti rychle silný a nepřerušovaný palebný sled a akci jezdeckta přeměnit v boj pěšky. Ke křídelním akcím takto založeným potřebuje jezdecktvo mnoho prostoru, a je lépe zřici se takové operace a organisovati a provésti ji jednotkami jinými, lze-li již předem očekávati, že jezdecktvo skončí bojem pěšky. Zvlášť třeba při tom přihlížeti k terénu, k jeho přirozeným překážkám, hlavně řekám, rybníkům a p. V Polsku mnohdy nedovolují jezdecktvu četné bažiny a jezera rozvinouti se tak, jak je toho třeba, svádějí jednotky do kuloárů, omezují pohyby a překážejí hlubokému okřídlení.

Jinak bude vypadati boj jezdeckých jednotek proti sobě. Základem jeho bude střetný boj jezdeckta, a tomu se věnuje v Polsku mnoho času a pozornosti.

Vyšší jezdecké jednotky pohybují se obyčejně ve dvou, zřídka ve třech proudech, krytých slabými průzkumnými oddíly, které na rozdíl od předchozích nebudou silnější než četa, aby jejich pohyb byl co nejlehčí a nejméně nápadný a aby již svou silou (početností) byly vedeny k průzkumu a nikoli k boji. Výjimkou budou jen ty oddíly, které budou míti za úkol krýti boky vyšší jednotky jezdeckta a kterým kromě průzkumu bude svěřeno obsadit takticky silné body a brániti se tam eventuálně na místě. To pak budou eskadrony a ještě častěji korouhve.

Všechny operace jezdeckta, pokud jsem mohl sledovati jejich průběh při různých cvičeních, měly v celku jeden a tentýž způsob boje: vázati čelně a obchvacovati křídla. Každý velitel vyšší jednotky snažil se proto míti jednotku co nejvíce pohromadě a pohybovati se v pásmu co nejužším. Nevýhody pohybu v úzkém pásmu nahrazoval dalekým průzkumem v hustém a širokém vějíři a zajištěním obou boků. Hloubku sestavy volil co největší. Taková sestava mu dovoľovala rychlý a bezpečný pohyb, usnadňovala velení, umožňovala rychlé změny směru, a velitel měl k akci čelní i křídelní vždy soustředěnou jednotku k dispozici. Operace probíhaly obyčejně tak, že po zjištění nepřitele průzkumnými oddíly přední jednotky sesedly k boji pěšky, aby čelně nepřitele vázaly palbou ve výhodném postavení, a zbytek jezdeckta začal operovati proti nepřátelskému křídlu. Kde jen mohly, hledaly tyto jednotky příležitost k atace. Ta se jim naskytla všude tam, kde nepřítel nezajistil dostatečně své křídlo, kde nemohl použití svých záloh buď proto, že zasadil příliš mnoho sil k čelnímu manévru, nebo že je neměl umístěny dost centrálně. To se stávalo velmi často, když nepřítel postupoval po vzoru francouzském v mnoha proudech. Jeho zálohy se octly buď velmi blízko palebného sledu a byly jím vázány, nebo si silný náraz seskupeného protivníka vyžádal jich zasedení z obavy před proražením fronty, anebo konečně musily býti umístěny za oběma křídly a byly rozdělením zeslabeny. Co největší možnost manévru je požadavkem polského jezdeckta, a proto se vyhýbá takovým sestavám, které mu to nedovolují.

Ataku vyžadují od všech jednotek do pluku (v to). Uznávají, že se ataka jezdeckého pluku vyskytne zřídka kdy, ale ataky jednotek nižších, zvlášť eskadron, uznávají za pravidlo boje. Ataka eskadrony nevyžaduje velkého prostoru, ani velkých příprav, a ani umístění samočinných zbraní, jež musí bez výminky ataku doprovázeti

palbou, není obtížné. Nejdůležitější prvek ataky — překvapení — možno zde uplatnit v nejvyšší míře.

Velmi mnoho pozornosti se věnuje spolupráci jezdeckta s pěchotou. O tuto spolupráci jde nejčastěji při obraně na široké frontě, kde bude nutno kombinovati pěchotu s jezdectvem. Běží obyčejně o pluk jezdeckta, zesílený praporem pěchoty a samočinnými zbraněmi na autech. Předmětem studia jest usměrnění rozdílů, jež plynou z různé pohyblivosti obou zbraní, a otázky, jak by bylo nejvýhodnější spojení palebné schopnosti pěších jednotek s pohyblivostí jezdeckta a využití jí, aby aktivita obrany na široké frontě byla co největší. S hlediska taktiky té oné zbraně nezdá se sice na tomto případě nic zvláště zajímavého, ale s hlediska velitele takto směřujících zbraní je to studium po mnohé stránce pozoruhodné, zvláště pokud jde o koordinaci pohybu jezdeckta, jemuž byl svěřen obchvat, a palby pěchoty útočící čelně.

Činnost jezdeckta při ústupu a pronásledování, která se studuje v rámci boje jezdeckta s pěchotou nebo boje jezdeckta s jezdectvem, ustupuje dnes do pozadí před studiem raidu a střetného boje vyšších jezdeckých jednotek.

Ke konci jest ještě třeba se zmíniti, co polský Polní řád praví o boji pěchoty proti jezdectvu. Uvádí zhruba toto: pěchota bude obyčejně bojovati proti malým oddílům jezdeckým, přiděleným vyšším jednotkám pěším (divisní jezdectvo) nebo proti vyšším jezdeckým jednotkám provádějícím raidy. Ty budou nejnebezpečnější.

Jejich bojová síla záleží v rychlosti a v úderu. Závisí na mnoha činitelích, nejvíce však na stavu koní. Boj proti jezdectvu bude tedy směřovati k vyčerpání koní, aby jezdectvo pozbylo hybnosti. Neposkytnouti jezdectvu klidu ve dne ani v noci, stíhati je letectvem za dne, aby nemělo ani chvíli času k ošetření koní, a konečně odříznouti je od dovozu bojových prostředků, hlavně střeliva, to jsou zásadní myšlenky boje proti jezdectvu. K provedení toho je třeba mít neustálé a důkladné zprávy o tom, kde jezdectvo je. To bude svěřeno zvláště letectvu, které i jinak bude mít velkou úlohu v tomto boji. Třeba využití účinků, jaké má hučící motor a palba kulometů z nízko létajících letounů na koně. To působí nejčastěji paniku u jezdeckta, kterou lze vyvrcholiti shazováním pum. Tohoto způsobu boje bylo užito s velkým úspěchem právě nedávno v boji sovětské armády proti Číňanům.

Dobré jezdectvo pracuje rychle a směle. Jednotky proti němu bojující musí pracovati zrovna tak. Boj bude mít vlastnosti střetného boje; to vyžaduje, aby jednotky bojující proti jezdectvu byly stále v rukou velitele a aby nebyly rozprášeny. Bylo by chyba bojovati proti jezdectvu malými jednotkami pěchoty roztroušenými po širokém prostoru. Malé jednotky pěchoty jsou v boji proti jezdectvu bez moci. Pěchota musí mít v boji proti jezdectvu klid, aby ovládala dokonale své palebné zbraně. Ty jsou pro jezdectvo v boji největším nebezpečím. Aby jejich účinek byl co největší, nemají kulomety zahájiti palbu na vzdálenost větší než 1500 m a pušky na 400 m. Nervosní palba je záhubou pěchoty a první krok k panice. K ní dochází obyčejně tehdy, když se jezdectvo přiblížilo k pěchotě asi na 200 m. V této chvíli musí pěchota pamatovati, že jen bodák a ruční granát jest její spásou, kdežto útěk neštěstím. Dělostřelectvo musí podporovati pěchotu palebnou přehradou; není-li v palebném postavení, nemá čas vyhledávat posice a zahájí palbu s místa. Po



krátké palebné přehradě nebo ihned, vyžaduje-li toho situace, přejde k palbě krátce časovaných šrapnelů.

### Z á v ě r.

V tomto stručném pojednání mohl jsem podati jen hlavní obrysy zásad a nešel jsem do podrobností. Mají býti spíše poznámkami k zprávám v našich odborných časopisech a nikoli podkladem k diskusí. K té není dnes ještě vhodná doba a její čas přijde, až bude vydán československý a polský Polní řád jezdeckta a dojde k srovnávání jich anebo i k srovnání s Polním řádem sovětské armády. Ačkoli se naše poměry — operační možnosti, hloubka operačních území a p. — podstatně liší od poměrů polských a tím spíše ruských a operace jezdeckta u nás nedosáhnou nikdy toho významu jako operace v těchto státech, přece jen i v tom boji menšího stylu budou platiti stejné zásady.

A tyto zásady musíme právě studovati v armádách cizích, z nichž polská je nejbližší, a pokud jde o studijní materiál, nejobhatší.

---

*Plukovník František MELICHAR:*

## *Obrana Bělehradu 1915.*

Generál v. v. Jan Mišek uvádí v svém díle „Boj o řeky“<sup>1)</sup> jako příklad přechodu přes řeku mezi jiným i přechod VIII. rak.-uherského armádního sboru přes Dunaj pod Bělehradem r. 1915. V závěru praví: „Obrana Bělehradu a Savy, zejména boje o Bělehrad, byly skvělé operace, jejichž podrobné vyličení jistě by vzbudilo všeobecný zájem.“

Rozhodl jsem se proto podati stručné vyličení bojů o Bělehrad s úmyslem alespoň poněkud znázorniti, s jak nepatrnou silou v nich Srbové disponovali a jaké obtíže musili při tom překonávati.

Bělehrad je ve směru nejkratšího spojení střední Evropy s Asií při soutoku dvou velikých řek, které tento směr přímo protínají. Leží na místě, kde se stýká západ s východem. Z toho důvodu byl přímo vydán všem proudům směřujícím od západu k východu nebo obráceně. Není divu, že byl mnohokrátě předmětem krvavých bojů, v nichž mnohdy značně utrpěl. Podobný osud jej stihl i v poslední světové válce, kdy bránil spojení ústředních mocností s jejich spojenci — Bulhary a Turky.

Až do počátku samé války nebyli srbští vojenští odborníci rozhodnutí, zda bude Bělehrad bráněn či pro svou pohraniční polohu opuštěn. V posledním okamžiku byla tato důležitá otázka ponechána na rozhodnutí tehdejšímu veliteli bělehradské Dunajské divise plukovníku M. Andjelkovičovi, jenž se rozhodl pro rozhodnou obranu Bělehradu přímo na březích Savy a Dunaje.<sup>2)</sup>

K tomu účelu byla vytvořena zvláštní skupina, nazvaná „Obrana Bělehradu“ (Odbrana Beograda), místo původně vpřed posunuté Dunajské divise I. výzvy. (Viz „Vojenské rozhledy“ čís. 1 a 2, ročník

<sup>1)</sup> Praha, 1926, Sborník věd vojenských, sv. XII., vydal Vědecký ústav vojenský.

<sup>2)</sup> Podle plk. gšt. Lazareviče, „Odbrana Beograda 1915. god.“ Plk. gšt. Lazarevič byl náčelníkem štábu „O. B.“